

**PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY
ZESPOŁU SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH W ŚWIECIU**

Spis treści

- I. Podstawy prawne
- II. Wstęp
- III. Wychowanie
  - 1. Cele wychowawcze – do czego dążymy?
  - 2. Model absolwenta Szkoły
    - a) Sfera fizyczna
    - b) Sfera psychiczna
    - c) Sfera społeczna
    - d) Sfera duchowa
  - 3. Treści w zakresie wychowania z podziałem na typy szkół.
  - 4. Sposoby ewaluacji działań wychowawczych (wskaźniki, narzędzia, badanie, wnioski, rekomendacje)
- IV. Plan działań w zakresie profilaktyki
  - 1. Diagnoza potrzeb w zakresie profilaktyki na bieżący rok szkolny
  - 2. Program działań ogólnoszkolnych:
    - a) Warsztaty rozwijające zainteresowania i zdolności.
    - b) Spektakle profilaktyczne – szkolna grupa teatralna NieTakt
    - c) Spotkania ze specjalistami z zakresu uzależnień i zdrowego stylu życia
    - d) Akcje i konkursy promujące zdrowy styl życia

- e) Literatura profilaktyczna i promująca zdrowy styl życia
  - f) Tematyka lekcji wychowawczych wynikająca z programu wychowawczo- profilaktycznego szkoły
3. Sposoby ewaluacji działań profilaktycznych (wskaźniki, narzędzia, badanie, wnioski, rekomendacje)

V. Obowiązujące w szkole procedury odnośnie spraw wychowawczych.

I. Podstawy prawne.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (zwłaszcza art. 72);
2. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka;
3. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych;
4. Konwencja o Prawach Dziecka;
5. Ustawy i rozporządzenia MEN:
  - Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo Oświatowe,
  - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej,
  - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół;
6. Karta Nauczyciela;
7. Programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia itd.

II. Wstęp

Program wychowawczo-profilaktyczny Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Świeciu jest dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów i obejmuje treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, a także treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

III. Wychowanie

Wychowanie to wspieranie ucznia w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży. Wychowaniu szkoła opiera się na współdziałaniu nauczycieli i rodziców którzy posiadają największe prawa wychowawcze w stosunku do swoich dzieci. Zadaniem nauczycieli jest aktywne wspieranie rodziców w dziedzinie wychowania.

1. Cele wychowawcze – do czego dążymy?

Celem Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły jest zaprojektowanie do realizacji działań nastawionych na wspieranie ucznia we wszechstronnym rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Program zawiera działania, które w sposób systemowy będą angażować wszystkich uczniów i ich rodziców oraz całe środowisko szkolne. Ponadto kwestie wychowawcze są wzmocnione i uzupełnione przez działania z zakresu profilaktyki młodzieży określone co roku na podstawie diagnozy przeprowadzanej wśród nauczycieli, uczniów i rodziców.

Ostateczny cel zintegrowanych działań wychowawczo- profilaktycznych opisany jest w modelu absolwenta Szkoły – traktowanym jako końcowy rezultat wszystkich podejmowanych przez szkołę działań.

2. Model absolwenta Szkoły

a) W sferze fizycznej Absolwent ZSP- Świecie:

- jest świadomy potrzeby aktywności fizycznej przez całe życie;
- umie określić swoje mocne i słabe strony oraz potrafi zaakceptować swoje ograniczenia;
- zna podstawowe zasady funkcjonowania swojego organizmu;
- wie jak podnosić swoją sprawność fizyczną stosownie do swoich możliwości i wieku;

- wykorzystuje moralne aspekty sportu do szlachetnego współzawodnictwa;
- uczestniczy w życiu sportowym poprzez pełnienie roli inicjatora i organizatora ćwiczeń, zabaw i gier ruchowych;
- posiada umiejętność aktywnego i twórczego spędzania czasu wolnego;
- umie troszczyć się o zdrowie swoje i innych poprzez pozytywne myślenie, higieniczny tryb życia, unikanie nałogów.

b) W sferze intelektualnej i psychicznej Absolwent ZSP- Świecie:

- posiada poziom wiedzy ogólnej przewidzianej podstawą programową kształcenia ogólnego i w zawodzie, oraz dąży do dalszego rozwoju intelektualnego;
- rozwija pozytywne cechy charakteru i osobowości, takie jak, m.in.: prawość, rzetelność, życzliwość, poczucie własnej wartości i godności;
- projektuje i osiąga założone cele, podejmuje odpowiedzialne decyzje zawodowe i osobiste zgodnie z przyjętymi normami moralnymi, odważnie, lecz z szacunkiem dla innych prezentuje własny punkt widzenia
- przyjmuje określoną postawę wobec innych ludzi: wyraża życzliwość, szacunek i tolerancję, poczuwa się do odpowiedzialności za sytuacje, w których uczestniczy i ponosi konsekwencje swoich działań;
- reprezentuje określoną postawę etyczną: otwartość na wartości uniwersalne, tj. prawda, dobro, sprawiedliwość, tolerancja, przeciwstawianie się złu, niesprawiedliwości i nałogom, zdolność podejmowania właściwych wyborów z punktu widzenia dobra własnego i ogółu, poczucie odpowiedzialności za siebie i bliskich, dążenie do godnego i mądrego życia.

c) W sferze społecznej Absolwent ZSP- Świecie:

- zna siebie i ma poczucie własnej wartości, ma ukształtowany system wartości;
- jest świadomy swoich praw i obowiązków, potrafi z nich korzystać; wywiązuje się z podjętych zobowiązań;
- jest komunikatywny, potrafi skutecznie porozumiewać się i prezentować własny punkt widzenia;
- docenia wagę więzi międzyludzkich, w relacjach z innymi ludźmi kieruje się zasadą tolerancji i szacunku;
- zna i przestrzega normy społeczno – moralne, potrafi właściwie zachować się w różnych sytuacjach, jest otwarty na potrzeby i wrażliwy krzywdę innych ludzi;
- przestrzega zasad kultury, w tym kultury języka, odczuwa potrzebę uczestnictwa w życiu kulturalnym;
- świadomie, aktywnie i odpowiedzialnie włącza się w życie społeczności lokalnej i ogólnonarodowej;

- wie, jak funkcjonują organy władzy samorządowej i państwowej, korzysta z zasad demokracji;
- rozumie celowość i potrzebę poszanowania mienia;
- zna oraz szanuje historię i tradycję własnego narodu, kraju, Europy, świata;
- po ukończeniu szkoły absolwent powinien nadal szanować tradycje szkolne, darzyć szacunkiem swoich wychowawców i nauczycieli, być pomocnym dla innych absolwentów tej szkoły, wyrażać się z godnością o miejscu i ludziach, którzy pracowali nad jego kształceniem i wychowaniem.

d) W sferze duchowej Absolwent ZSP- Świecie:

W zakresie rozwoju duchowego i estetycznego:

- potrafi uczestniczyć w różnych formach kultury (koncert, kino, teatr, wystawa, plastyka, muzeum),
- potrafi wyrażać własne przeżycia w formie nie tylko pisemnej i ustnej wynikające z kontaktu z dziełem literackim, muzycznym, plastycznym, itp. ,
- odczuwa potrzebę udziału w życiu kulturalnym środowiska i całego regionu,
- odczuwa potrzebę aktywnego udziału w kształtowaniu najbliższego otoczenia,
- wykazuje chęć poznawania ojczystego kraju i jego tradycji,
- zna legendy, baśnie i tradycje lokalne,
- dostrzega otaczające go piękno i docenia je,
- poznaje zasady wiary i potrafi je stosować w życiu codziennym,
- potrafi nawiązać kontakt duchowy z drugim człowiekiem poprzez wspólne doznania,
- dba o swój wygląd zewnętrzny,
- dba o estetykę pomieszczeń, w których pracuje oraz spędza wolny czas,
- jest przygotowany do rozpoznawania i hierarchizacji wartości moralnych oraz do dokonywania wyborów.

3. Treści w zakresie wychowania z podziałem na typy szkół.

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w Liceum Ogólnokształcącym

OBSZAR			
<p>Zdrowie – edukacja zdrowotna</p>	<p>Nabywanie umiejętności dostrzegania indywidualnych różnic związanych ze sposobem reagowania na stres.</p> <p>Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych uczuć: dawania i przyjmowania informacji zwrotnej (bez obwiniania innych).</p> <p>Rozwijanie umiejętności dokonywania oceny własnych umiejętności życiowych i planowania ich rozwoju.</p> <p>Doskonalenie umiejętności planowania, organizowania oraz oceniania własnego uczenia się, planowania przyszłości oraz wyznaczania celów i ich realizacji.</p> <p>Utrwalanie umiejętności rozpoznawania symptomów zagrożeń</p>	<p>Rozwijanie umiejętności stosowania w praktyce strategii radzenia sobie ze stresem.</p> <p>Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stratą i traumatycznym doświadczeniem poprzez wykorzystywanie sposobów mających na celu odzyskanie poczucia sprawstwa i wpływu na własne życie.</p> <p>Doskonalenie umiejętności asertywnego radzenia sobie w relacjach z innymi.</p> <p>Kształtowanie umiejętności rozpoznawania i radzenia sobie z objawami depresji u siebie i osób ze swego otoczenia.</p> <p>Doskonalenie umiejętności organizowania zajęć oraz prawidłowego zarządzania</p>	<p>Rozwijanie zdolności do szukania powiązań między indywidualnym potencjałem a planowaną w przyszłości pracą.</p> <p>Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału.</p> <p>Zastosowanie w praktyce umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów.</p> <p>Zastosowanie w praktyce umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. Doskonalenie umiejętności wykorzystywania wiedzy na temat wczesnej identyfikacji zmian chorobowych we własnym ciele (np. wczesna identyfikacja zmian na skórze, potrzeba samobadania piersi u kobiet itp.) w celu ochrony zdrowia.</p> <p>Kształtowanie świadomości własnych ograniczeń i potrzeby ciągłego rozwoju.</p> <p>Rozwijanie postaw prozdrowotnych poprzez podejmowanie i urzeczywistnianie działań na rzecz</p>

	<p>zdrowia fizycznego. Kładzenie nacisku na dbałość o zdrowie poprzez aktywność fizyczną.</p> <p>Rozwijanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialność za swoje działania i decyzje.</p> <p>Rozwijanie empatii, wrażliwości na potrzeby innych oraz umiejętności udzielania wsparcia emocjonalnego.</p> <p>Doskonalenie umiejętności obniżania napięcia spowodowanego stresem.</p>	<p>czasem.</p> <p>Doskonalenie umiejętności w zakresie przygotowania do całonocnej aktywności fizycznej oraz ochrony i doskonalenia zdrowia własnego oraz innych.</p> <p>Rozwijanie zdolności do samorealizacji, samokontroli i panowania nad emocjami.</p> <p>Wykorzystywanie w praktyce wiedzy z zakresu zagrożeń psychofizycznych w okresie adolescencji: zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia), zagrożenia związane z nadużywaniem ogólnodostępnych leków.</p> <p>Dążenie do zmiany zachowań zdrowotnych poprzez utrwalanie zachowań sprzyjających zdrowiu lub zmianę zachowań ryzykownych na prozdrowotne.</p>	<p>zdrowia.</p>
<p>Relacje- kształtowanie postaw społecznych</p>	<p>Kształtowanie umiejętności wyrażania emocji oraz ich rozumienia.</p> <p>Rozwój zaangażowania w różne formy aktywności (koła</p>	<p>Doskonalenie umiejętności tworzenia relacji opartych na wzajemnym szacunku i zaangażowaniu obydwu stron.</p> <p>Kształtowanie pozytywnego poczucia własnej wartości, m.in.</p>	<p>Doskonalenie umiejętności zmiany postaw i zachowań poprzez stosowanie oraz przyjmowanie asertywnej krytyki.</p> <p>Przygotowanie uczniów do funkcjonowania w dorosłym życiu i akceptowania stanów psycho-</p>

	<p>zainteresowań, wolontariat itp.).</p> <p>Kształtowanie prospołecznych postaw uczniów i rozwijanie pozytywnego systemu wartości w klasie.</p> <p>Budowanie w klasie bezpiecznego środowiska, umożliwiającego koncentrację na nauce poprzez działania integracyjne.</p> <p>Rozwijanie kompetencji w zakresie wykorzystania różnych form grupowej pracy nad rozwiązaniem problemów (burza mózgów, dyskusja grupowa).</p>	<p>poprzez rozwój kompetencji uczniów z zakresu wyrażania i przyjmowania pochwał.</p> <p>Zwiększanie umiejętności budowania podmiotowych relacji z innymi, opartych na szacunku, akceptacji i zrozumieniu.</p> <p>Rozwijanie umiejętności stosowania różnych form komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska.</p> <p>Doskonalenie umiejętności szukania inspiracji w innych – w celu rozwijania własnej kreatywności.</p>	<p>fizycznych związanych z tym okresem.</p> <p>Wykorzystywanie wiedzy na temat stereotypów do budowania pozytywnych relacji społecznych.</p> <p>Stosowanie w praktyce umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron.</p> <p>Podjęcie działań na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat).</p> <p>Rozwijanie kompetencji z zakresu rozwiązywania konfliktów, z zastosowaniem negocjacji i mediacji.</p> <p>Kształtowanie umiejętności spostrzegania stereotypów i uprzedzeń. Rozwijanie kompetencji komunikacyjnych, uważności i empatii.</p>
<p>Kultura – wartości, normy, wzory zachowań</p>	<p>Wdrażanie do podejmowania odpowiedzialności za realizację określonych zadań lub dziedzin życia szkoły (samorząd uczniowski, klub sportowy itp.).</p> <p>Rozwijanie umiejętności realizacji własnych celów w oparciu o rzetelną pracę i uczciwość.</p> <p>Rozwój zainteresowań,</p>	<p>Rozwijanie postaw prospołecznych i obywatelskich w duchu poszanowania wartości uniwersalnych, narodowych, państwowych i lokalnych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji oraz odczytywania uczuć i emocji towarzyszących innym oraz umiejętności reagowania.</p>	<p>Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które wpływają na zachowanie.</p> <p>Doskonalenie kompetencji z zakresu uczestnictwa w rozmowach kwalifikacyjnych i wystąpieniach publicznych.</p> <p>Poszerzanie wiedzy na temat różnych form poszukiwania pracy.</p>

	<p>poszerzenie autonomii i samodzielności.</p> <p>Rozwijanie wiedzy na temat różnych kultur i ich wkładu w rozwój cywilizacji.</p> <p>Rozwijanie świadomości istnienia potrzeby wspólnego działania na rzecz innych osób. Dostarczanie wiedzy oraz kształcenie umiejętności niezbędnych w rozwiązywaniu problemów, które wynikają z wielokulturowości.</p> <p>Zwiększenie umiejętności zaspokajania potrzeb psychoemocjonalnych w sposób zgodny z przyjętymi normami, regułami i zasadami.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie.</p> <p>Rozwijanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości oraz postaw.</p> <p>Rozwijanie wytrwałości w dążeniu do celu, wyzwalanie potrzeby bycia ambitnym.</p> <p>Rozwijanie kreatywności oraz umiejętności zespołowego działania i logicznego myślenia u uczniów.</p> <p>Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się, z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.</p> <p>Doskonalenie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji w oparciu o posiadane informacje i ocenę skutków własnych działań.</p>	<p>Zastosowanie w praktyce wiedzy dotyczącej selekcjonowania i krytycznej analizy informacji.</p> <p>Doskonalenie umiejętności wykorzystywania wiedzy na temat praw i obowiązków obywateli.</p> <p>Wyrażanie własnego zdania na temat różnych problemów oraz uzasadniania go.</p> <p>Poszerzanie wiedzy na temat innych kultur oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości.</p> <p>Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.</p>
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzy-</p>	<p>Rozwijanie postaw aprobujących abstynencję i unikanie substancji</p>	<p>Rozwijanie aktywnej postawy w obliczu trudnych, życiowych</p>	<p>Doskonalenie umiejętności organizowania swoich zachowań w określonym czasie i przewidywania</p>

<p>kownych (problemowych)</p>	<p>psychoaktywnych w wymiarach: emocjonalnym (pozytywny stosunek do abstynencji), poznawczym (dysponowanie wiedzą na temat zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych) i behawioralnym (nieużywanie substancji psychoaktywnych).</p> <p>Dostrzeganie wyzwań i zagrożeń związanych z pełnieniem nowych ról społecznych. Kształtowanie postaw zapobiegających wczesnym kontaktom seksualnym i związanych z nimi problemów.</p> <p>Utrwalanie informacji o bezpiecznych zachowaniach podczas korzystania z portali społecznościowych oraz metodach przeciwdziałania cyberprzemocy.</p>	<p>problemów.</p> <p>Doskonalenie umiejętności rozpoznawania zagrożeń cywilizacyjnych (uzależnienia, sekty, subkultury, choroby) i manipulacji polityczno- - gospodarczych (rasizm, nietolerancja, terroryzm, rozpad więzi rodzinnych, brak ideałów, nachalna reklama itp.).</p> <p>Rozwijanie umiejętności psychospołecznych, takich jak radzenie sobie ze stresem, poszukiwanie pomocy, rozwiązywanie konfliktów i przewidywanie konsekwencji własnych działań.</p> <p>Zastosowanie w praktyce umiejętności bezpiecznego korzystania z zasobów internetu i mediów społecznościowych.</p> <p>Doskonalenie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji w oparciu o posiadane informacje i ocenę skutków własnych działań.</p>	<p>ich konsekwencji.</p> <p>Doskonalenie umiejętności dostrzegania konsekwencji zachowań wobec innych.</p> <p>Wykorzystanie w praktyce wiedzy dotyczącej bezpiecznego posługiwania się komputerem i jego oprogramowaniem oraz zasad bezpieczeństwa w sieci.</p> <p>Wzmacnianie norm ograniczających zachowania ryzykowne oraz korygowanie błędnych przekonań na ich temat.</p> <p>Stosowanie w praktyce sposobów rekompensowania wyrządzonych krzywd.</p> <p>Rozwijanie umiejętności dokonywania zmian w myśleniu, postrzeganiu i rozumieniu świata.</p>
-------------------------------	---	--	--

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w technikum.

OBSZAR				
<p>Zdrowie – edukacja zdrowotna</p>	<p>Nabywanie umiejętności dostrzegania indywidualnych różnic związanych ze sposobem reagowania na stres. Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych uczuć: dawania i przyjmowania informacji zwrotnej (bez obwiniania innych). Rozwijanie umiejętności dokonywania oceny własnych umiejętności życiowych i planowania ich rozwoju. Doskonalenie umiejętności planowania, organizowania oraz oceniania własnego uczenia się, planowania przyszłości oraz</p>	<p>Rozwijanie umiejętności stosowania w praktyce strategii radzenia sobie ze stresem. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stratą i traumatycznym doświadczeniem poprzez wykorzystywanie sposobów mających na celu odzyskanie poczucia sprawstwa i wpływu na własne życie. Doskonalenie umiejętności asertywnego radzenia sobie w relacjach z innymi. Kształtowanie umiejętności rozpoznawania i radzenia sobie z objawami depresji u siebie i u osób w</p>	<p>Doskonalenie umiejętności wykorzystywania wiedzy na temat wczesnej identyfikacji zmian chorobowych we własnym ciele (np. wczesna identyfikacja zmian na skórze, potrzeba samobadania piersi u kobiet itp.) w celu ochrony zdrowia. Rozwijanie zdolności do szukania powiązań między indywidualnym potencjałem a planowaną w przyszłości pracą. Kształtowanie świadomości własnych ograniczeń i potrzeby ciągłego rozwoju. Rozwijanie empatii, wrażliwości na potrzeby innych oraz</p>	<p>Zastosowanie w praktyce umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału. Zastosowanie w praktyce umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. Rozwijanie postaw prozdrowotnych poprzez podejmowanie i urzeczywistnianie działań na rzecz zdrowia. Zastosowanie w praktyce umiejętności obniżania napięcia spowodowanego stresem. Doskonalenie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych.</p>

	<p>wyznaczania celów i ich realizacji. Utrwalanie umiejętności rozpoznawania symptomów zagrożeń zdrowia fizycznego. Intensywna dbałość o zdrowie poprzez aktywność fizyczną. Rozwijanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialność za swoje działania i decyzje.</p>	<p>swoim otoczeniu. Doskonalenie umiejętności organizowania zajęć oraz prawidłowego zarządzania czasem. Doskonalenie umiejętności w zakresie przygotowania do całonocnej aktywności fizycznej oraz ochrony i doskonalenia zdrowia własnego oraz innych. Rozwijanie zdolności do samorealizacji, samokontroli i panowania nad emocjami.</p>	<p>umiejętności udzielania wsparcia emocjonalnego. Doskonalenie umiejętności obniżania napięcia spowodowanego stresem. Wykorzystywanie w praktyce wiedzy z zakresu zagrożeń psychofizycznych w okresie adolescencji: zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia); zagrożenia związane z nadużywaniem ogólnodostępnych leków. Dążenie do zmiany zachowań zdrowotnych poprzez utrwalanie zachowań sprzyjających zdrowiu lub zmianę zachowań ryzykownych na prozdrowotne. Propagowanie zachowań zdrowotnych</p>	
--	---	---	--	--

			poprzez utrwalanie zachowań sprzyjających zdrowiu w kontekście całego dalszego życia.	
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<p>Kształtowanie umiejętności wyrażania emocji oraz ich rozumienia. Rozwój zaangażowania w różne formy aktywności (koła zainteresowań, wolontariat itp.).</p> <p>Kształtowanie prospołecznych postaw uczniów i rozwijanie pozytywnego systemu wartości w klasie.</p> <p>Budowanie w klasie bezpiecznego środowiska umożliwiającego koncentrację na nauce poprzez działania integracyjne.</p> <p>Rozwijanie kompetencji w zakresie wykorzystania różnych</p>	<p>Doskonalenie umiejętności tworzenia relacji opartych na wzajemnym szacunku i zaangażowaniu obydwu stron.</p> <p>Kształtowanie pozytywnego poczucia własnej wartości, m.in. poprzez rozwój kompetencji uczniów z zakresu wyrażania i przyjmowania pochwał. Zwiększanie umiejętności budowania podmiotowych relacji z innymi, opartych na szacunku, akceptacji i zrozumieniu.</p> <p>Rozwijanie umiejętności stosowania różnych</p>	<p>Doskonalenie umiejętności zmiany postaw i zachowań poprzez stosowanie oraz przyjmowanie asertywnej krytyki.</p> <p>Rozwijanie kompetencji z zakresu rozwiązywania konfliktów z zastosowaniem negocjacji i mediacji.</p> <p>Doskonalenie umiejętności szukania inspiracji w innych – w celu rozwijania własnej kreatywności.</p> <p>Kształtowanie umiejętności spostrzegania stereotypów i uprzedzeń. Rozwijanie kompetencji</p>	<p>Podjęcie działań na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat).</p> <p>Stosowanie w praktyce umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron. Wykorzystywanie wiedzy na temat stereotypów do budowania pozytywnych relacji społecznych.</p> <p>Przygotowanie uczniów do funkcjonowania w dorosłym życiu i akceptowania stanów psychofizycznych związanych z tym okresem.</p> <p>Zastosowanie w praktyce umiejętności tworzenia relacji opartych na wzajemnym szacunku i zaangażowaniu obydwu stron. Podjęcie działań nastawionych na różne obszary ludzkich problemów w kontekście udzielania pomocy (wolontariat).</p>

	form grupowej pracy nad rozwiązaniem problemów (burza mózgów, dyskusja grupowa).	form komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska.	komunikacyjnych, uważności i empatii. Doskonalenie umiejętności nawiązywania relacji interpersonalnych zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym.	
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	Wdrażanie do podejmowania odpowiedzialności za realizację określonych zadań lub dziedzin życia szkoły. Rozwijanie umiejętności realizacji własnych celów w oparciu o rzetelną pracę i uczciwość. Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności. Rozwijanie wiedzy na temat różnych kultur i ich wkładu w rozwój cywilizacji. Rozwijanie świadomości istnienia	Rozwijanie postaw prospołecznych i obywatelskich w duchu poszanowania wartości uniwersalnych, narodowych, państwowych i lokalnych. Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji oraz odczytywania uczuć i emocji towarzyszących innym oraz umiejętnego reagowania. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy	Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które wpływają na zachowanie. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się, z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. Doskonalenie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji w	Poszerzanie wiedzy na temat innych kultur oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości. Doskonalenie umiejętności wykorzystywania wiedzy na temat praw i obowiązków obywateli. Wyrażanie własnego zdania na temat różnych problemów oraz uzasadniania go. Zastosowanie w praktyce wiedzy dotyczącej selekcjonowania i krytycznej analizy informacji. Poszerzanie wiedzy na temat różnych form poszukiwania pracy. Doskonalenie kompetencji z zakresu uczestnictwa w rozmowach kwalifikacyjnych i wystąpień publicznych. Utrwalanie umiejętności wyrażania własnych emocji oraz odczytywania uczuć i emocji innych. Utrwalanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływu rówieśników i mediów na zachowanie.

	<p>potrzeby wspólnego działania na rzecz innych osób.</p>	<p>wpływów rówieśników i mediów na zachowanie.</p> <p>Rozwijanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości oraz postaw. Rozwijanie wytrwałości w dążeniu do celu, wyzwalamie potrzeby bycia ambitnym. Rozwijanie kreatywności oraz umiejętności zespołowego działania i logicznego myślenia u uczniów.</p>	<p>oparciu o posiadane informacje i ocenę skutków własnych działań.</p> <p>Zwiększenie umiejętności zaspokajania potrzeb psychoemocjonalnych w sposób zgodny z przyjętymi normami, regułami i zasadami. Dostarczanie wiedzy oraz kształcenie umiejętności niezbędnych w rozwiązywaniu problemów, które wynikają z wielokulturowości. Utrwalanie umiejętności analizy norm społecznych. Budowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron, zaufania do</p>	<p>Wykorzystanie w praktyce wiedzy o różnicach kulturowych oraz doskonalenie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości.</p>
--	---	--	---	--

			siebie.	
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Rozwijanie postaw aprobujących abstynencję i unikanie substancji psychoaktywnych w wymiarach: emocjonalnym (pozytywny stosunek do abstynencji), poznawczym (dysponowanie wiedzą na temat zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych) i behawioralnym (nieużywanie substancji psychoaktywnych). Dostrzeganie wyzwań i zagrożeń związanych z pełnieniem nowych ról społecznych. Kształtowanie postaw zapobiegających wczesnym kontaktom seksualnym i	Rozwijanie aktywnej postawy w obliczu trudnych życiowych problemów. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania zagrożeń cywilizacyjnych (uzależnienia, sekty, subkultury, choroby) i manipulacji polityczno-gospodarczych (rasizm, nietolerancja, terroryzm, rozpad więzi rodzinnych, brak ideałów, nachalna reklama itp.). Rozwijanie umiejętności psychospołecznych, takich jak radzenie sobie ze stresem, poszukiwanie pomocy, rozwiązywanie konfliktów i przewidywanie	Doskonalenie umiejętności organizowania swoich zachowań w określonym czasie i przewidywania ich konsekwencji. Doskonalenie umiejętności dostrzegania konsekwencji zachowań wobec innych. Stosowanie w praktyce sposobów rekompensowania wyrządzonych krzywd. Rozwijanie umiejętności dokonywania zmian w myśleniu, postrzeganiu i rozumieniu świata. Wzmacnianie norm redukujących ryzyko eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi.	Doskonalenie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji w oparciu o posiadane informacje i ocenę skutków własnych działań. Wykorzystanie w praktyce wiedzy dotyczącej bezpiecznego posługiwania się komputerem i jego oprogramowaniem oraz zasad bezpieczeństwa w sieci. Wzmacnianie norm ograniczających zachowania ryzykowne oraz korygowanie błędnych przekonań na ich temat. Doskonalenie umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób satysfakcjonujący dla obydwu stron. Wykorzystanie w praktyce umiejętności rozpoznawania i radzenia sobie z niepożądanymi wpływami środowiska rówieśniczego, środków masowego przekazu, reklamy.

	związanych z nimi problemów. Utrwalanie informacji o bezpiecznych zachowaniach podczas korzystania z portali społecznościowych oraz metodach przeciwdziałania cyberprzemocy.	konsekwencji własnych działań. Zastosowanie w praktyce umiejętności bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu i mediów społecznościowych.		
--	--	--	--	--

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w szkole branżowej I stopnia.

OBSZAR			
Zdrowie – edukacja zdrowotna	Nabywanie umiejętności dostrzegania indywidualnych różnic związanych ze sposobem reagowania na stres. Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych uczuć: dawania i przyjmowania informacji zwrotnej (bez obwiniania innych). Rozwijanie umiejętności dokonywania oceny własnych umiejętności życiowych i planowania ich rozwoju. Doskonalenie umiejętności planowania, organizowania oraz oceniania własnego uczenia się,	Rozwijanie umiejętności stosowania w praktyce strategii radzenia sobie ze stresem. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stratą i traumatycznym doświadczeniem poprzez wykorzystywanie sposobów mających na celu odzyskanie poczucia sprawstwa i wpływu na własne życie. Doskonalenie umiejętności asertywnego radzenia sobie w relacjach z innymi. Kształtowanie umiejętności	Doskonalenie umiejętności wykorzystywania wiedzy na temat wczesnej identyfikacji zmian chorobowych we własnym ciele (np. wczesna identyfikacja zmian na skórze, potrzeba samobadania piersi u kobiet itp.) w celu ochrony zdrowia. Rozwijanie zdolności do szukania powiązań między indywidualnym potencjałem a planowaną w przyszłości pracą. Kształtowanie świadomości

	<p>planowania przyszłości oraz wyznaczania celów i ich realizacji. Utrwalanie umiejętności rozpoznawania symptomów zagrożeń zdrowia fizycznego. Intensywna dbałość o zdrowie poprzez aktywność fizyczną. Rozwijanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialność za swoje działania i decyzje.</p>	<p>rozpoznawania i radzenia sobie z objawami depresji u siebie i u osób w swoim otoczeniu. Doskonalenie umiejętności organizowania zajęć oraz prawidłowego zarządzania czasem. Doskonalenie umiejętności w zakresie przygotowania do całonocnej aktywności fizycznej oraz ochrony i doskonalenia zdrowia własnego oraz innych. Rozwijanie zdolności do samorealizacji, samokontroli i panowania nad emocjami.</p>	<p>własnych ograniczeń i potrzeby ciągłego rozwoju. Rozwijanie empatii, wrażliwości na potrzeby innych oraz umiejętności udzielania wsparcia emocjonalnego. Doskonalenie umiejętności obniżania napięcia spowodowanego stresem. Wykorzystywanie w praktyce wiedzy z zakresu zagrożeń psychofizycznych w okresie adolescencji: zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia); zagrożenia związane z nadużywaniem ogólnodostępnych leków.</p> <p>Dążenie do zmiany zachowań zdrowotnych poprzez utrwalanie zachowań sprzyjających zdrowiu lub zmianę zachowań ryzykownych na prozdrowotne. Propagowanie zachowań zdrowotnych poprzez utrwalanie zachowań sprzyjających zdrowiu w kontekście całego dalszego życia.</p>
<p>Relacje – kształtowanie postaw społecznych</p>	<p>Kształtowanie umiejętności wyrażania emocji oraz ich rozumienia. Rozwój zaangażowania w różne formy aktywności (koła zainteresowań, wolontariat itp.). Kształtowanie</p>	<p>Doskonalenie umiejętności tworzenia relacji opartych na wzajemnym szacunku i zaangażowaniu obydwu stron. Kształtowanie pozytywnego</p>	<p>Doskonalenie umiejętności zmiany postaw i zachowań poprzez stosowanie oraz przyjmowanie asertywnej krytyki. Rozwijanie kompetencji z zakresu</p>

	<p>prospołecznych postaw uczniów i rozwijanie pozytywnego systemu wartości w klasie.</p> <p>Budowanie w klasie bezpiecznego środowiska umożliwiającego koncentrację na nauce poprzez działania integracyjne. Rozwijanie kompetencji w zakresie wykorzystania różnych form grupowej pracy nad rozwiązaniem problemów (burza mózów, dyskusja grupowa).</p>	<p>poczucia własnej wartości, m.in. poprzez rozwój kompetencji uczniów z zakresu wyrażania i przyjmowania pochwał. Zwiększanie umiejętności budowania podmiotowych relacji z innymi, opartych na szacunku, akceptacji i zrozumieniu. Rozwijanie umiejętności stosowania różnych form komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska.</p>	<p>rozwiązywania konfliktów z zastosowaniem negocjacji i mediacji. Doskonalenie umiejętności szukania inspiracji w innych – w celu rozwijania własnej kreatywności. Kształtowanie umiejętności spostrzegania stereotypów i uprzedzeń. Rozwijanie kompetencji komunikacyjnych, uważności i empatii. Doskonalenie umiejętności nawiązywania relacji interpersonalnych zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym.</p>
<p>Kultura – wartości, normy, wzory zachowań</p>	<p>Wdrażanie do podejmowania odpowiedzialności za realizację określonych zadań lub dziedzin życia szkoły. Rozwijanie umiejętności realizacji własnych celów w oparciu o rzetelną pracę i uczciwość. Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności.</p> <p>Rozwijanie wiedzy na temat różnych kultur i ich wkładu w rozwój cywilizacji. Rozwijanie świadomości istnienia potrzeby wspólnego działania na rzecz innych osób.</p>	<p>Rozwijanie postaw prospołecznych i obywatelskich w duchu poszanowania wartości uniwersalnych, narodowych, państwowych i lokalnych. Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji oraz odczytywania uczuć i emocji towarzyszących innym oraz umiejętnego reagowania. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie.</p> <p>Rozwijanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości oraz</p>	<p>Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które wpływają na zachowanie. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się, z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. Doskonalenie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji w oparciu o posiadane informacje i ocenę skutków własnych działań.</p> <p>Zwiększenie umiejętności zaspokajania potrzeb</p>

		<p>postaw. Rozwijanie wytrwałości w dążeniu do celu, wyzwalamie potrzeby bycia ambitnym. Rozwijanie kreatywności oraz umiejętności zespołowego działania i logicznego myślenia u uczniów.</p>	<p>psychoemocjonalnych w sposób zgodny z przyjętymi normami, regułami i zasadami. Dostarczanie wiedzy oraz kształcenie umiejętności niezbędnych w rozwiązywaniu problemów, które wynikają z wielokulturowości. Utrwalanie umiejętności analizy norm społecznych. Budowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron, zaufania do siebie.</p>
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<p>Rozwijanie postaw aprobujących abstynencję i unikanie substancji psychoaktywnych w wymiarach: emocjonalnym (pozytywny stosunek do abstynencji), poznawczym (dysponowanie wiedzą na temat zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych) i behawioralnym (nieużywanie substancji psychoaktywnych).</p> <p>Dostrzeganie wyzwań i zagrożeń związanych z pełnieniem nowych ról społecznych. Kształtowanie postaw zapobiegających wczesnym kontaktom</p>	<p>Rozwijanie aktywnej postawy w obliczu trudnych życiowych problemów. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania zagrożeń cywilizacyjnych (uzależnienia, sekty, subkultury, choroby) i manipulacji polityczno-gospodarczych (rasizm, nietolerancja, terroryzm, rozpad więzi rodzinnych, brak ideałów, nachalna reklama itp.).</p> <p>Rozwijanie umiejętności psychospołecznych, takich jak radzenie sobie ze stresem,</p>	<p>Doskonalenie umiejętności organizowania swoich zachowań w określonym czasie i przewidywania ich konsekwencji. Doskonalenie umiejętności dostrzegania konsekwencji zachowań wobec innych. Stosowanie w praktyce sposobów rekompensowania wyrządzonych krzywd.</p> <p>Rozwijanie umiejętności dokonywania zmian w myśleniu, postrzeganiu i rozumieniu świata.</p> <p>Wzmacnianie norm redukujących ryzyko eksperymentowania z</p>

	seksualnym i związanych z nimi problemów. Utrwalanie informacji o bezpiecznych zachowaniach podczas korzystania z portali społecznościowych oraz metodach przeciwdziałania cyberprzemocy.	poszukiwanie pomocy, rozwiązywanie konfliktów i przewidywanie konsekwencji własnych działań. Zastosowanie w praktyce umiejętności bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu i mediów społecznościowych.	substancjami psychoaktywnymi.
--	---	--	-------------------------------

4. Sposoby ewaluacji działań wychowawczych (wskaźniki, narzędzia i metody, badanie, wnioski, rekomendacje):

Cel ewaluacji - określenie stopnia realizacji i skuteczności działań wychowawczych (1 miesiąc przed zakończeniem roku szkolnego).

- wskaźniki: wybrane obszary wychowawczo – profilaktyczne,
- metody i narzędzia: bezpośrednia np. obserwacja, wywiad, rozmowa, analiza dokumentów szkolnych, analiza zachowania i osiągnięć uczniów, pośrednia np. ankiety sondaże, kwestionariusze, badania postaw.
- gromadzenie danych ewaluacyjnych (badanie): pracownicy pedagogiczni i niepedagogiczni; sposób gromadzenia danych: indywidualny/grupowy,
- wnioski i rekomendacje: analiza opisowa - przedstawienie danych jakościowych, identyfikacja celów, wnioski do dalszej pracy.

IV. Plan działań w zakresie profilaktyki

Celem szkolnej profilaktyki jest chronienie młodzieży przed zagrożeniami poprzez działania wychowawczo- profilaktyczne, a także reagowanie w sytuacjach rozpoznawania pierwszych prób podejmowania ryzykownych zachowań oraz oddziaływanie terapeutyczne skierowane do osób, które potrzebują wsparcia.

Program jest opracowany na podstawie diagnozy obszarów problemowych szkoły i dotyczy części aspektów szkolnego programu wychowawczego, między innymi działań prozdrowotnych, współpracy z Rodzicami i środowiskiem lokalnym.

1. Diagnoza potrzeb w zakresie profilaktyki na bieżący rok szkolny:

Diagnozą objęto 3 grupy: uczniowie, nauczyciele, rodzice.

W wyniku przeprowadzonego badania wybrane zostały 3 obszary potrzeb:

✓ Przeciwdziałanie przemocy (agresja słowna i fizyczna)

Młodzi ludzie nie radzą sobie z trudnościami dzisiejszego świata, nie umieją kierować własnym rozwojem, potrzebne i są wzory zachowań, ideały, do których mogli by dążyć. Nauczycieli i rodziców niepokoi narastająca **agresja**, wulgarny język, sposób bycia, lekceważenie starszych.

Przyczyną mogą być zaburzone relacje z rówieśnikami, nauczycielami i rodzicami, frustracje spowodowane niezaspokojeniem potrzeb w rodzinie, odrzucenie w grupie rówieśniczej, złe wzorce wychowawcze, niepowodzenia szkolne, gry komputerowe i filmy pełne przemocy.

✓ Przeciwdziałanie uzależnieniom wynikającym z używania środków psychoaktywnych, (alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy), nadużywania Internetu

Zmiana stylu życia, zwiększanie dostępności wszystkich środków uzależniających, reklamy piwa, papierosów zachęcają do ich używania. Picie alkoholu staje się już nie tylko sposobem spędzania czasu wolnego, ale często normą grupową. Sięganie przez młodzież po różnego rodzaju używki wynika z niskiego poczucia własnej wartości, braku umiejętności radzenia sobie z frustracją i stresem, napięciach społecznych, nieumiejętności przyjęcia postawy asertywnej w sytuacji nacisku ze strony rówieśników.

Zażywanie substancji psychoaktywnych obecnie stało się jednym z większych zagrożeń dla młodych ludzi. Sięga po nie zarówno młodzież bez względu na status społeczny, przede wszystkim z ciekawości chęci przeżycia czegoś niecodziennego, jak również aby zapomnieć o problemach. Przyczyn tego zjawiska możemy dopatrywać się w poczuciu utraty kontroli nad własnym życiem, braku autorytetów i rozpadaniem więzi rodzinnych.

✓ Przeciwdziałanie cyberprzemocy i nadużywania Internetu

W obecnych czasach globalna sieć jest czymś niezwykle potrzebnym, daje wiele możliwości, szans i korzyści. Jednak jej niewłaściwe i nieodpowiedzialne korzystanie może nieść ze sobą szereg zagrożeń. Wyrządzić może znaczne krzywdy. Nękanie rówieśników on-line, wypływanie danych osobowych, dostęp do treści nieodpowiednich dla dziecka, instalowanie wirusów- z tego mogą wynikać poważne konsekwencje.

Ważną formą przeciwdziałania niebezpieczeństwom i zagrożeniom ze strony Internetu jest posiadanie rzetelnej wiedzy na temat jego wykorzystania. Niezbędne jest, aby uczniowie korzystali z bogactwa Internetu w sposób świadomy, odpowiedzialny i bezpieczny.

2. Program działań ogólnoszkolnych:

a) **Warsztaty rozwijające zainteresowania i zdolności.**

W szkole podejmowane są działania promujące pożądane społecznie formy spędzania wolnego czasu i życie bez uzależnień, przede wszystkim warsztaty rozwijające zainteresowania i zdolności. Ma to na celu zmniejszanie zjawiska uzależnień wśród młodzieży szkolnej poprzez kształtowanie aktywności społecznej i wzmacnianie asertywnych postaw.

1. **W ramach** Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery Pasja, Profesja, Powołanie 21-27 października,
2. **Zajęcia wokalne i teatralne**, rozwijające wokalne i aktorskie talenty uczniów. Jest to forma działań bezpośrednich, w relacji na żywo..
3. **Szkolne Koło DKF** - krzewienie wśród uczniów potrzeby rozwoju kultury osobistej poprzez udział w seansach filmowych
4. **Zajęcia sportowe** z koszykówki oraz siatkówki- promujące aktywny styl życia.
5. **Rajd Rowerowy na Diabelski Młyn**- rozwijanie pasji sportowej oraz sprawdzenie możliwości uczniów.
6. **Szkolna Liga Strzelecka**- pozyskiwanie umiejętności strzeleckich na strzelnicy pneumatycznej i bojowej, przygotowanie do zawodów we współpracy z LOK.

b) **Spektakle profilaktyczne – szkolna grupa teatralna NieTakt:**

W ZSP działa szkolna grupa teatralna „Nietakt”, która w ramach swoich działań wystawia również spektakle o tematyce profilaktycznej. W roku szkolnym 2020/2021 zaplanowano spektakl, poświęcony tematykę depresji. Po wystawieniu spektaklu tego typu prowadzimy pogadankę z naszymi odbiorcami na temat zagrożeń, które przenikają ze współczesnego świata do życia młodych ludzi. Do grupy teatralnej należą przedstawiciele z klas szkoły branżowej, liceum oraz technikum. Grupa liczy kilkanaście osób. Przygotowując scenariusze do naszych sztuk rozmawiamy ze sobą o zagrożeniach współczesnego świata i profilaktyce. Oprócz działań grupy teatralnej w szkole grupa wokalna, która również w trakcie przygotowuje programy artystyczne o charakterze profilaktycznym, podejmuje współpracę z Komendą Powiatową Policji, uświetniając co roku Test Sprawności Fizycznej, z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Świeciu. W jej repertuarze znaleźć można piosenki, które promują zdrowy i bezpieczny styl życia bez uzależnień.

c) Spotkania ze specjalistami z zakresu uzależnień i zdrowego stylu życia:

1. Szkolenie nt. „Zagrożenia w cyberprzestrzeni.
2. Cykliczne spotkania z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Świeciu w z zakresie bezpieczeństwa, przepisów prawa, zapobiegania narkomanii.
3. Zajęcia warsztatowe prowadzone przez specjalistów z zakresu profilaktyki.
4. Spotkanie z Wydziałem Nieletnich na temat odpowiedzialności karnej, zagrożeń w cyberprzestrzeni oraz substancji psychoaktywnych dla Rodziców.
5. Spotkania z dietetykiem w celu podniesienia świadomości wśród młodzieży o błędach żywieniowych i ich konsekwencjach.
6. Profilaktyka „przyszłych matek” – zajęcia w ramach zastępstw dotyczące m.in. tematyki FAS.
7. Pogadanki dla dziewcząt z lekarzem specjalistą ginekologiem.
8. Indywidualne konsultacje dla rodziców - doradztwo w zakresie poradni i placówek specjalistycznych.
9. Współpraca ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom z Zespołem Aspergera „ASPI”.
10. Działania informacyjne dotyczące tematyki: „STOP PRZEMOCY”, Specjalistycznej Poradni Uzależnień, „Poradnia Leczenia Uzależnień”, „Poradnia Zdrowia Psychicznego”.
11. Spotkania czytelnicze: CZYTAMY DZIECIOM w Przedszkolu nr 2 i 4, pogadanki na temat: bezpieczne korzystanie z Internetu, bezpieczeństwo podczas ferii i wakacji) (spotkania odbędą się od momentu zwolnienia obostrzeń sanitarnych) .
12. Warsztaty doradcze prowadzone przez doradcę zawodowego, w postaci debaty uczniowskiej pt. Czego o rynku pracy, zawodach i o sobie dowiedziałam/em się podczas pandemii? w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery. Zajęcia będą skierowane do uczniów klas technikum.

Kalendarium wybranych akcji profilaktycznych:

- 1 grudnia - Światowy Dzień Walki z AIDS
- 24 stycznia - Tydzień walki z rakiem szyjki macicy
- 4 lutego - Dzień walki z rakiem
- 23 luty Światowy Dzień Walki z Depresją
- 2 marca - Dzień autyzmu

- 7 kwietnia - Dzień zdrowia
- 15 kwietnia - Dzień trzeźwości
- 31 maja - Dzień bez papierosa
- 14 czerwca - Dzień krwiodawcy.

Planowane uroczystości patriotyczne na br. szkolny to:

1. Święto Niepodległości – listopad
2. Powrót Świecia do Polski – styczeń
3. Dzień Żołnierza Wyklętego – marzec
4. Święto Konstytucji 3 Maja – maj
- 5.

Planowane dodatkowe wystawki szkolne:

1. Upadek Powstania Warszawskiego - październik
2. Dzień Pamięci o Holokauście - kwiecień

d) Akcje i konkursy promujące zdrowy styl życia i formy spędzania czasu wolnego:

1. **Zawody Wędkarskie:** promowanie wśród młodzieży aktywnego spędzania wolnego czasu na łonie natury.
2. **Zawody w piłkę siatkową plażową oraz Turniej Bożonarodzeniowy:** promowanie sportu na świeżym powietrzu oraz na hali Widowiskowo- Sportowej
3. **Indywidualne spotkania** z pielęgniarką szkolną; badanie i kontrolowanie ciśnienia krwi , przeprowadzenie pomiarów ciała waga i wzrost, obliczanie BMI, właściwe odżywianie w okresie dojrzewania, dbanie o higienę osobistą (wg. potrzeb wejście do klas)
4. **„Cały ten cukier”**
Akcja profilaktyczna przeciwko uzależnieniu od cukru. Akcja ma na celu uświadomienie uczniom wpływu nadmiaru cukru na zdrowie człowieka oraz jego zawartości w poszczególnych produktach spożywczych, a w szczególności w napojach. Poprzez pokazanie zawartości cukru i jego wpływu na zdrowie człowieka akcja ma zachęcić do ograniczenia spożywania napojów słodzących oraz innych produktów zawierających znaczne produkty cukru.
5. **"Survival – Poligon”** - wyjazd letni i zimowy uczniowie nabywają nowe umiejętności takie jak: pozyskanie ognia i wody,

odnajdywanie drogi w nieznanym terenie, budowanie schronienia w lesie, gra strategiczna paintball: gra ma na celu umiejętność współpracy z zespołem. Uczniowie rozwijają swoje zainteresowania, poszerzają wiedzę z zagadnień tematyki wojskowej.

6. „**Patrolowy/Przełajowy bieg z przeszkodami**” – zmagania uczniów klas mundurowych i służb mundurowych, celem zawodów jest promowanie zdrowego stylu życia, integracja zawodników oraz wzmacnianie wiary we własne możliwości
7. **Marsz miesięczny/kwartalny dla uczniów klasy I Liceum ogólnokształcącego o profilu mundurowym**- celem marszu jest integracja klasy oraz sprawdzenie umiejętności fizycznych.
8. **Pierwsza Pomoc Przedmedyczna** – lekcje otwarte w wybranych klasach, celem przypomnienia zasad udzielania pierwszej pomocy,
9. **Test Sprawności Fizycznej**- zmagania najlepszych uczniów szkół ponadpodstawowych oraz służb mundurowych. Promowanie zdrowego stylu życia.
10. „**STOP SMOG**”- prelekcja i przygotowanie wystawki STOP SMOG w ramach budowania świadomości ekologicznej - XI 2020; prelekcja(organizacja spotkania zależna od sytuacji epidemiologicznej) i przygotowanie wystawki Zdrowe odżywianie lepsze niż chorowanie w ramach profilaktyki zdrowia - XII 2020;
11. **"Żyj zdrowo i sportowo"**, w ramach którego zorganizowane zostaną
  - wykłady i pogadanki z klasami odnośnie zdrowego żywienia i stylu życia,
  - czytanie etykiet produktów spożywczych, celem uwiadomienia młodzieży o ilości zawartego cukru i konserwantów w produktach,

e) Promocja literatury profilaktycznej i promującej zdrowy styl życia:

1. *Dbaj o swoje ciało. Bodyfitness. Dieta. Pielęgnacja. Opalanie. Gimnastyka*, MUZA SA, Warszawa 1995;
2. *Leczenie miodem czyli praktyczne wykorzystanie miodu w aptece domowej i w pielęgnacji ciała*,BAOBAB, 2006;
3. Payne Anne, Barker Helen: *Dietetyka i żywienie kliniczne*, Edra Urban&Partner, Wrocław 2010;
4. Pisani Nicole, Adams Kate: *Zupy dla zdrowia i urody. Plan oczyszczenia i regeneracji organizmu*, BUKOWY LAS, Wrocław 2016;
5. Pollan Michael: *Jak jeść. Przewodnik konsumenta*, Poradnia K, Warszawa 2010;
6. Purol Tomasz: *Warzywniak. Zapomniane smaki*. Pascal, Bielsko-Biała 2017;
7. Strehlow Wighard; *Żywność, która leczy. Terapia żywieniowa św. Hildegardy z Bingen. Przepisy, lekarstwa, diety*, Wydawnictwo Esprit, Kraków 2011;
8. *Wspieranie dziecka z nadwagą i otyłością w społeczności szkolnej*, red. Anna Oblacińska, ORE, Warszawa 2016;
9. Woynarowska Barbara, Oblacińska Anna: *Wspólne drugie śniadanie w szkole. Poradnik dla dyrektorów i pracowników szkół oraz rodziców uczniów*, ORE, Warszawa 2016;

10. *Zupy i potrawy jednogarnkowe. Urozmaicone, niecodzienne i po prostu pyszne*, Grupa wydawnicza VEMAG.

f) **Tematyka lekcji wychowawczych wynikających z programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły**

Cel wychowania: Rozwój jednostki i kształtowanie własnej osobowości

Temat godziny wychowawczej	ZADANIE	UWAGI
<p>Co mnie raduje, co mnie denerwuje – dyskusja. Jestem dobry w... - prezentacja. Problemy – jak je rozwiązać? – dawanie i otrzymywanie wsparcia. Jak rozpoznawać uczucia swoje i innych. Bądź sobą – jesteśmy z tobą.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności prawidłowego odczytywania swoich stanów emocjonalnych, poczucia własnej wartości, dawania i otrzymywania wsparcia.</p>	<p>www.profesor.pl www.profesor.pl</p>
<p>Koleżeństwo, przyjaźń, miłość – różnice. Jak pielęgnować uczucia (przyjaźń, miłość).</p>	<p>Nabywanie umiejętności rozróżniania i pielęgnowania uczuć koleżeństwa, przyjaźni i miłości.</p>	
<p>Kim jestem. Kim chcę być. Co jest moją „piętą Achilleśa”. Jak się jej pozbyć. Czym jest dla mnie dobro, piękno i prawda.</p>	<p>Zachęcanie do bliższego i głębszego poznawania siebie jako bytu osobowego i pracy nad własnym rozwojem intelektualnym i duchowym; stymulowanie procesu samowychowania się w dążeniu do dobra, piękna i prawdy.</p>	
<p>Ważne, ważniejsze, najważniejsze w życiu.</p>	<p>Przygotowanie do rozpoznawania podstawowych wartości i dokonywania ich hierarchizacji.</p>	<p>UWAGA: Do prezentacji tematu przydać się może następujący eksperyment: Nauczyciel wrzuca do słoika piłeczki pingpongowe (do pełna), następnie po upewnieniu się, że już więcej się nie zmieści, dorzuca mniejsze elementy (np. orzechy laskowe) następnie piasek lub kaszę. Co by się stało gdyby n nauczyciel wsypał najpierw</p>

		<p>kaszę do słoika? Odp.: nic więcej by się już nie zmieściło.</p> <p>Co reprezentuje kasza, orzechy, piłeczki? Odp.: piłeczki to nasze wartości: rodzina, szkoła... (duże rzeczy); orzechy to rzeczy również ważne: jedzenie, odpoczynek...; piasek, to rzeczy nieistotne (coś co wypełnia nam czas, ale możemy się bez tego obejść).</p> <p>Wniosek: Najpierw myślimy o rzeczach ważnych, gdyż w innym przypadku nie będzie dla nich miejsca w naszym życiu....</p>
Czy popularne zawsze oznacza dobre? Dlaczego rzeczy niebezpieczne są atrakcyjne?	Ukazywanie atrakcyjności dobra i krytycznego odbioru tego, co niesie ze sobą kultura masowa, która kojarzy atrakcyjne życie z różnymi odmianami zła.	
Moim zdaniem – twoim zdaniem. Zróbmy to razem – praca projektowa. Sztuka argumentacji.	Kształtowanie umiejętności szanowania poglądów innych, wyrażanie poglądów własnych i ich obrony oraz rozwijanie umiejętności prezentacji swego stanowiska, dialogu z innymi i demokratycznego współdziałania.	
Tolerancja i zrozumienie drugiego człowieka. Stereotypy – przyczyny uprzedzeń.	Rozbudzenie podstawy tolerancji dla odmienności rasowych, narodowych, światopoglądowych, religijnych, wyznaniowych i kulturowych.	<p>Uwaga!</p> <p>Zadania dla uczniów:</p> <p>Po chodniku idzie człowiek bez butów. Moja pierwsza myśli:.....; Jakie może być wyjaśnienie tej sytuacji:.....</p> <p>Na trawniku leży człowiek. Moja pierwsza</p>

		<p>myśli:.....; Jakie może być wyjaśnienie tej sytuacji:.....</p> <p>Człowiek w ubrudzonym ubraniu. Bardzo nieprzyjemny zapach. Moja pierwsza myśli:.....; Jakie może być wyjaśnienie tej sytuacji:.....</p>
Moje zainteresowania – co robię by je rozwijać.	Rozwijanie indywidualnych zainteresowań.	
Twórcze spędzanie wolnego czasu – ja tworzę swój świat.	Stwarzanie sytuacji dających możliwość doświadczenia tajemnicy procesu twórczego, wysiłku i radości towarzyszącej twórczej aktywności.	<p>UWAGA!</p> <p>Ciekawe byłyby zajęcia manualne dla uczniów, np.: lepienie z plasteliny/modeliny, malowanie, origami</p>
Jak cię widzą, tak cię piszą – co mój wygląd i zachowanie mówią o mnie.	Kształtowanie nawyków dbania o estetykę wyglądu własnego i najbliższego otoczenia.	
Proszę, dziękuję – to nie boli.	Kształtowanie kultury bycia na co dzień.	
Mowa jest srebrem, a milczenie złotem – być odpowiedzialnym za słowo.	Rozwijanie troski o kulturę języka i odpowiedzialności za słowo.	
Patrzę w przyszłość – dyskusja na temat wyboru studiów, pracy.	Pomoc w rozwiązywaniu dylematów związanych z wyborem szkoły, studiów, zawodu i przestrzeganie przed minimalizowaniem aspiracji życiowych	

Cel wychowania: Budowanie relacji interpersonalnych i tworzenie przyjaźnie wspierającego klimatu społecznego w szkole

Temat godziny wychowawczej	ZADANIE	UWAGI
<p>Podaj dalej... - czy radość można przekazać?</p> <p>Agresja – jak reagować na zachowania agresywne.</p>	<p>Kształtowanie pozytywnych relacji między uczestnikami życia szkoły: uczniami, rodzicami i nauczycielami w celu zapobiegania zachowaniom agresywnym</p>	<p>Uwaga: Nauczyciel może wyznaczyć uczniom zadanie (podaj dalej) na dany dzień. Np.: Powiedz komplement napotkanej osobie i poproś, aby zrobiła to</p>

		samo. Na kolejnej lekcji można przedyskutować rezultaty zadania.
Agresja nie musi prowadzić do przemocy.	Kształtowanie postaw dialogu i prezentowanie postaw alternatywnych wobec przemocy	Scenariusz lekcji na: www.supernauczyciel.pl
	Rozwijanie umiejętności społecznych i emocjonalnych uczniów	
Wykształcenie – czy pomaga w życiu. Kim będę za lat dwadzieścia. Czego potrzebuję do realizacji własnych marzeń?	Rozwijanie wewnętrznej motywacji do nauki	
Ja decyduję i ja ponoszę konsekwencje. Blaski i cienie wagarów.	Uczenie odpowiedzialności za podejmowane decyzje i dokonywane wybory (dbałość o systematyczne uczęszczanie do szkoły).	www.profesor.pl
Moje mocne i słabe strony. Chcieć to móc – dyskusja.	Budowanie realnej samooceny uczniów i poczucia własnej wartości	
Moje wyniki w nauce i zachowaniu.	Uczeń zna kryteria oceny z zachowania oraz skutki ustalania negatywnej rocznej oceny klasyfikacyjnej w tym niepromowania do klasy programowo wyższej lub nieukończenia szkoły.	
	Wychowawcy klas rzetelnie realizują cele oceniania wewnątrzszkolnego i postępują zgodnie z określonymi w statucie warunkami i sposobem oceniania zachowania uczniów.	

Cel wychowania: Wychowanie zdrowotne - kształtowanie postaw prozdrowotnych.

Temat godziny wychowawczej	ZADANIE	UWAGI
Jestem sobą więc dbam o siebie.	Kształtowanie postaw dbałości o własny rozwój fizyczny i psychiczny.	
Narkotyki – typy, działanie,	Przeciwdziałanie wszelkim zachowaniom destruktywnym (spożywania środków	www.supernauczyciel.pl

wpływ na organizm człowieka. Test wiedzy na temat uzależnień. Pętla, co nas zapętla – o uzależnieniach. Zamknięci w butelce – alkohol.	psychoaktywnych): dopalacze, narkotyki, alkohol.	
Jak prowadzić zdrowy styl życia. Czym jest dla mnie zdrowy styl życia.	Kształtowanie zachowań prozdrowotnych i zdrowego stylu życia.	
	Organizowanie zajęć rekreacyjno – sportowych i turystycznych wspierających rozwój fizyczny.	
Jak postępować w sytuacji zagrożenia.	Przygotowanie do racjonalnych zachowań w obliczu zagrożeń cywilizacyjnych, militarnych, katastrof, klęsk żywiołowych, wypadków awarii itp. ratownictwo w nagłych stanach zagrożenia życia.	

Cel wychowania: Wychowanie do życia w rodzinie

Temat godziny wychowawczej	ZADANIE	UWAGI
Dorastanie – jak radzić sobie z problemami dojrzewania. Już nie dziecko, a jeszcze nie dorosły – co z tego wynika. Dlaczego dorośli traktują nas jak dzieci?	Pomoc w rozwiązywaniu problemów i pokonywaniu trudności związanych z okresem dorastania i dojrzewania.	
Miłość i odpowiedzialność – dyskusja. Miłość niejedno ma imię. Inicjacja seksualna.	Promowanie integralnej wizji seksualności człowieka, ukazywanie jedności pomiędzy zachowaniami seksualnymi a miłością i odpowiedzialnością.	www.supernauczyciel.pl
Moje ciało należy do mnie.	Kształtowanie umiejętności obrony własnej intymności i nietykalności seksualnej oraz	

	szacunku dla ciała innej osoby	
Szacunek dla drugiego człowieka.	Pomoc w kształtowaniu pozytywnego stosunku do płciowości i odnoszeniu jej wartości nadrzędnych, takich jak poszanowanie życia, miłość, małżeństwo, rodzina, akceptacja i szacunek w relacjach międzyosobowych.	
Rodzina – grunt na którym budujemy nasze życie. Jakie wartości przekazują nam rodzice.	Uświadamianie roli rodziny w życiu człowieka, promowanie trwałych związków małżeńskich, opartych na wierności, uczciwości, odpowiedzialności i partnerstwie.	
Sytuacje trudne w rodzinie – gdzie szukać pomocy.	Kształtowanie pozytywnych wzorców dojrzałego funkcjonowania w rodzinie oraz przekazywanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy w sytuacjach trudnych.	
Gdzie zdobywamy rzetelne informacje?	Nabywanie umiejętności korzystania ze środków przekazu w sposób selektywny, umożliwiający obronę przed ich destrukcyjnym oddziaływaniem na rozwój osobowy i życie.	

Cel wychowania: Kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich

Temat godziny wychowawczej	ZADANIE	UWAGI
Moje miejsce w społeczeństwie – dyskusja.	Rozwijanie i pogłębianie poczucia przynależności do społeczności lokalnej i regionalnej, narodowej i wspólnoty obywateli państwa	
Prawa i obowiązki obywatela. Co czyni mnie Polakiem.	Uświadomienie obowiązków wobec ojczyzny, w tym obowiązku jej obrony i dbałości o jej dobre imię.	
Czy mam wpływ na mój region i państwo? Jakie działania może podejmować jednostka na rzecz społeczeństwa?	Rozwijanie poczucia wartości i przydatności indywidualnego i zespołowego działania na rzecz społeczności lokalnej, regionu i państwa.	
Demokracja – co to tak naprawdę oznacza?	Ukazanie wzorca państwa prawa, funkcjonującego na podstawie mechanizmów demokratycznych, odniesionego do dobra wspólnego.	
	Obchody świąt państwowych i rocznic historycznych i wpisanie ich do tradycji szkoły.	
Moim zdaniem... dyskusja na temat publicznego wydarzenia.	Kształtowanie umiejętności prowadzenia dyskusji dotyczącej wydarzeń życia publicznego.	

	Zapoznanie z prawami i obowiązkami wynikającymi z natury człowieka oraz z faktu bycia obywatelem RP (prawa do życia i godnej śmierci).	
--	--	--

Cel wychowania: Wychowanie do aktywnego udziału w życiu gospodarczym

Temat godziny wychowawczej	ZADANIE	UWAGI
Demokratyczne wybory – obowiązek?	Poznanie roli i znaczenia wyborów demokratycznych poprzez bezpośrednie spotkania z osobami sprawującymi funkcje radnego gminy, sejmiku wojewódzkiego, posła.	
Demokracja w szkole.	Kształtowanie umiejętności podporządkowania się wymogom procedur demokratycznych we wspólnym działaniu (np. w zespole klasowym, samorządzie uczniowskim).	
	Rozwijanie kultury prawnej.	
W jakie działania mogę się zaangażować?	Przygotowanie do roli odpowiedzialnych współgospodarzy regionu i Polski poprzez uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów swojej społeczności, (uczniowskiej, dzielnic, miasta).	
	Kształtowanie świadomych i odpowiedzialnych postaw obywatelskich, rodzinnych i chrześcijańskich przez udział w kursie przedmażeńskim.	
Gospodarka wolnorynkowa – jak to działa?	Poznanie mechanizmów gospodarki wolnorynkowej.	
Zakładanie działalności gospodarczej.	Rozbudzanie wyobraźni i pomysłowości na temat przyszłej aktywności zawodowej i gospodarczej.	
Kwalifikacje zawodowe – jak je zdobyć?	Kształtowanie umiejętności planowania rozwoju własnego wykształcenia i kwalifikacji zawodowych.	
Inwestycje? – co?, gdzie?, kiedy?	Rozwijanie ducha przedsiębiorczości i zdolności zarządzania własnymi pieniędzmi.	
Idealny pracodawca- idealny pracownik.	Poznanie podstawowych zasad etycznych życia gospodarczego i nabywanie umiejętności stosowania ich w życiu szkolnym (np. rzetelna praca, punktualność, dotrzymanie danego słowa, wywiązywanie się z powierzonych funkcji i zadań, prawdomówność, uczciwość).	
Rozmowa kwalifikacyjna Dokumenty niezbędne do ubiegania się o pracę.	Kształtowanie umiejętności sporządzania dokumentów określonych procedurą ubiegania się o pracę (np. list motywacyjny, życiorys zawodowy, kwestionariusz osobowy) oraz zdolności do odbycia rozmowy kwalifikacyjnej.	

Cel wychowania: Kształtowanie postaw proekologicznych

Temat godziny wychowawczej	ZADANIE	UWAGI
Ingerencja człowieka w świat przyrody. Jaki ślad zostawiam po sobie w przyrodzie?	Poznanie współzależności między różnymi składnikami środowiska oraz zrozumienie przyczyn i skutków ingerencji człowieka w świat przyrody.	UWAGA! Ciekawe ćwiczenie: uczeń ma się zastanowić nad swoim dziennym śladem, który pozostawił po sobie w danym dniu: Zużyłem ok. 5 litrów wody, przyjechałem do szkoły samochodem, zjadłem kanapkę, która owinięta była w plastik itd...

Cel wychowania: Rozwijanie szacunku dla dziedzictwa kulturowego własnego regionu

Temat godziny wychowawczej	ZADANIE	UWAGI
Historia mojego regionu. Moje tradycje rodzinne.	Rozwijanie wiedzy o historii i kulturze własnego regionu i jej związkach z historią i kulturą narodu oraz tradycjami własnej rodziny.	
Tradycje mojego regionu.	Wprowadzanie w świat tradycji regionu i należących do niej wartości.	
Wycieczka do Izby Regionalnej	Zawieranie kontaktów z osobami i instytucjami zajmującymi się ochroną i pomnażaniem dziedzictwa kulturowego w regionie.	
	Udział w lokalnych inicjatywach kulturalnych.	

Cel wychowania: Kształtowanie postaw proeuropejskich; wychowanie proeuropejskie

Temat godziny wychowawczej	ZADANIE	UWAGI
	Uświadomienie wielowiekowych (tysiącletniego) związków (związku) Polski z Europą.	
Miejsce Polaków w Europie.	Określenie miejsca i roli Polski i Polaków w Europie.	
Jestem Polakiem. Jestem	Rozwijanie poczucia tożsamości europejskiej i świadomości: „Jestem Polakiem, więc	

Europejczykiem.	jestem Europejczykiem”.	
Unia Europejska, organizacje europejskie – pogadanka.	Zapoznanie z celami, podstawami ustrojowymi i instytucjonalnymi Unii Europejskiej oraz z zasadami funkcjonowania najważniejszych organizacji europejskich.	
Kultura krajów europejskich.	Poznanie kultury i spraw życia codziennego krajów europejskich.	
Najciekawsze miejsca na świecie – prezentacje.	Rozwijanie postawy ciekawości, otwartości i tolerancji wobec innych kultur i obyczajów.	
Projekty międzynarodowe – współpraca międzynarodowa.	Kształtowanie umiejętności potrzebnych w nawiązywaniu współpracy europejskiej na poziomie indywidualnym i grupowym.	

Cel wychowania: Rozwijanie samorządności uczniowskiej

Temat godziny wychowawczej	ZADANIE	UWAGI
Jak możemy wpłynąć na życie szkoły?	Rozwijanie poczucia bycia współgospodarzem szkoły.	
	Współdziałanie w realizowaniu zadań dotyczących działalności szkoły (np. udział w opracowywaniu programu wychowawczego szkoły, regulaminu wewnątrzszkolnego systemu oceniania, organizacji imprez szkolnych i klasowych itp.)	
	Składanie Dyrekcji i Radzie Pedagogicznej propozycji dotyczących życia społeczności uczniowskiej przygotowanych przez SU.	
Wybory szkolne.	Stosowanie procedur demokratycznych w działalności społeczności uczniowskiej w wyborach opiekuna i przedstawicieli uczniów w SU, w wyborach przedstawicieli uczniów do Rady Szkoły.	

Cel wychowania: Organizacja czasu wolnego ucznia.

Temat godziny wychowawczej	ZADANIE	UWAGI
	Organizowanie różnych form wypoczynku i rekreacji.	
Propozycje wycieczki szkolnej.	Wycieczki klasowe i szkolne.	

Jakie zajęcia pozalekcyjne oferuje szkoła?	Udział w zajęciach pozalekcyjnych - koła zainteresowań.	
Przygotowanie imprezy szkolnej.	Przygotowywanie imprez szkolnych i środowiskowych.	

1. Sposoby ewaluacji działań profilaktycznych (wskaźniki, narzędzia, badanie, wnioski, rekomendacje)

Cel ewaluacji - określenie stopnia realizacji i skuteczności działań profilaktycznych (1 miesiąc przed zakończeniem roku szkolnego):

- ✓ Ograniczenie i eliminowanie zachowań problemowych występujących wśród młodzieży (agresja słowna i fizyczna),
  - ✓ Kształtowanie osobowości ucznia – prawidłowe funkcjonowanie w środowisku szkolnym i pozaszkolnym
  - ✓ Zapobieganie i zmniejszanie szkód występujących w życiu młodych ludzi w związku z sięganiem przez nich po substancje uzależniające,
- wskaźniki: obszary wynikające z diagnozy profilaktyki,
- metody i narzędzia: bezpośrednia np. obserwacja, wywiad, rozmowa, analiza dokumentów szkolnych, analiza zachowania i osiągnięć uczniów, pośrednia np. ankiety, sondaże, kwestionariusze, badania postaw.
- gromadzenie danych ewaluacyjnych (badanie): pracownicy pedagogiczni i niepedagogiczni; sposób gromadzenia danych: indywidualny/grupowy,
- wnioski i rekomendacje: analiza opisowa - przedstawienie danych jakościowych, identyfikacja celów, wnioski do dalszej pracy.

V. Obowiązujące procedury szkolne:

1. Procedura postępowania w przypadku agresywnych zachowań uczniów.
2. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku wykroczeń przeciwko kodeksowi karnemu (kradzież, itp.).
3. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku, gdy na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.
4. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajdzie na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.
5. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.
6. Procedura postępowania w przypadku uchylania się ucznia od obowiązku szkolnego (wagarowanie itp.)
7. Procedura postępowania podczas próby samobójczej lub samobójstwa ucznia.
8. Procedura postępowania w przypadku śmierci samobójczej ucznia dokonanej na terenie szkoły.
9. Procedura postępowania podczas ataku epilepsji u ucznia.

10. Procedura postępowania w razie omdlenia/ zasłabnięcia ucznia.

11. Procedura reagowania na cyberprzemoc.

1. Procedura postępowania w przypadku agresywnych zachowań uczniów.

Nauczyciel będący na miejscu zdarzenia zobowiązany jest do:

- a) udzielenia pierwszej pomocy (pomocy przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza, pielęgniarki, ew. karetki pogotowia w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,
- b) niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- c) powiadomienie rodziców ucznia (uczniów),
- d) niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy sprawa jest poważna,
- e) udokumentowanie okoliczności zdarzenia.

2. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku wykroczeń przeciwko kodeksowi karnemu (kradzież, itp.).

W przypadku podejrzeń o posiadanie ukradzionych rzeczy przez naszego ucznia:

- a) w obecności innej osoby (wychowawca, nauczyciel, pedagog, dyrektor) nauczyciel prosi, aby uczeń przekazał mu skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej lub kieszeni. Nauczycielowi nie wolno (nie ma prawa) samodzielnie przeszukiwać odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona dla policji,
- b) o swoich spostrzeżeniach informuje dyrekcję szkoły,
- c) powiadomienie o zaistniałym zdarzeniu rodziców i wzywa ich do natychmiastowego stawienia się,
- d) dyrektor powiadamia policję,
- e) udokumentowanie okoliczności zdarzenia.

3. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku, gdy na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.

- a) powiadomienie dyrektora szkoły, pedagoga, wychowawcy klasy,
- b) odizolowanie ucznia od reszty klasy i zapewnienie bezpieczeństwa,
- c) dyrektor wzywa policję celem stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia,
- d) powiadomienie o tym fakcie rodziców, których zobowiązuje się do zabrania ucznia ze szkoły. W przypadku odmowy i o pozostaniu bądź przewiezieniu ucznia do placówki służby zdrowia decyduje dyrektor,
- e) spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust 1 (ustawy z dn. 26 października 1982 r. o wychowaniu w

trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i o tym fakcie należy powiadomić policję,

f) dalszy tok postępowania leży w kompetencji policji,

g) udokumentowanie okoliczności zdarzenia.

4. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajdzie na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyki.

a) zabezpieczenie substancji,

b) przekazanie policji zabezpieczoną substancję i przekazanie informacji dotyczących szczegółów zdarzenia,

c) ustalenie okoliczności zdarzenia i znalezienia substancji,

d) powiadomienie o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i policji,

e) udokumentowanie okoliczności zdarzenia.

5. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki.

a) nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) prosi

- aby uczeń przekazał mu substancję,

- pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni ewentualnie przedmiotów budzących podejrzenie,

b) powiadomienie dyrektora szkoły o swoich spostrzeżeniach,

c) wezwanie rodziców ucznia,

d) jeżeli uczeń utrudnia kontrolę teczki i odzieży, Dyrektor szkoły wzywa policję,

e) jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie nauczyciel po odpowiednim, zabezpieczeniu bezzwłocznie przekazuje ją do policji,

f) udokumentowanie okoliczności zdarzeniu.

6. Procedura postępowania w przypadku uchylenia się ucznia od obowiązku szkolnego (wagarowanie itp.)

ZADANIA WYCHOWAWCY

W RAMACH PROCEDURY POSTĘPOWANIA

W PRZYPADKU NIEOBECNOŚCI **NIEUSPRAWIEDLIWIONEJ** NA ZAJĘCIACH EDUKACYJNYCH

I PRZEKROCZENIA **LIMITU** GODZIN.

Limit nieobecności wynosi:

- Branżowa Szkoła I Stopnia : **20 godz.** nieusprawiedliwionych
- Liceum ogólnokształcące i Technikum: **30 godz.** nieusprawiedliwionych

Lp.	Skala problemu	Zadania wychowawcy
1.	<p>Uczeń opuszcza lekcje bez usprawiedliwienia (połowa limitu godzin)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Branżowa Szkoła I Stopnia 0 – 10 godz. • Liceum ogólnokształcące i Technikum: 0 – 15 godz. 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie rozmowy wychowawczej z uczniem • potwierdzenie rozmowy (zapis w dzienniku elektronicznym na stronie „Kontakty z rodzicami” i podpisem ucznia, • w przypadku braku kontaktu z uczniem – zaproszenie telefoniczne lub pisemne rodziców/ opiekunów prawnych , powiadomienie o zaistniałej sytuacji - zapis w dzienniku elektronicznym
2.	<p>Uczeń mimo rozmowy wychowawczej, opuszcza lekcje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Branżowa Szkoła I Stopnia: 8- 10 godz. • Liceum Ogólnokształcące i Technikum: 12 – 15 godz. 	<ul style="list-style-type: none"> • wysłanie do rodziców/opiekunów prawnych ucznia zaproszenia/wezwania na spotkanie z wychowawcą • sporządzenie notatki w dzienniku elektronicznym rozmowy z rodzicami
3.	<p>W przypadku braku poprawy frekwencji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Branżowa Szkoła I Stopnia: 10 – 20 godz. • Liceum Ogólnokształcące i Technikum: 15 – 30 godz. 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawca zgłasza zaistniałą sytuację do pedagoga szkolnego • rozmowa pedagoga z uczniem udokumentowana jego podpisem (karta frekwencji) • zeszyt obecności (potwierdzenie obecności ucznia przez nauczyciela uczącego na każdych zajęciach lekcyjnych), • składanie podpisów przez ucznia w gabinecie pedagoga, okazywanie zeszytu obecności rodzicom i wychowawcy – okazanie potwierdzone podpisem
4.	<p>Niezwłocznie po przekroczeniu limitu godzin</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wychowawca obligatoryjnie zgłasza do pedagoga szkolnego brak poprawy frekwencji ucznia

	<p>nieobecności nieusprawiedliwionych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Branżowa Szkoła I Stopnia powyżej 20 godz. • Liceum Ogólnokształcące i Technikum: powyżej 30 godz. 	<ul style="list-style-type: none"> • wspólnie z pedagogiem sporządzają pismo do rodziców/opiekunów prawnych, wzywające i informujące o zagrożeniu skreśleniem ucznia z listy uczniów • na spotkaniu z rodzicem/opiekunem prawnym i uczniem w obecności pedagoga szkolnego: <ul style="list-style-type: none"> ➤ zostają ustalone zasady i procedury dalszego postępowania uzależnione od indywidualnej sytuacji ucznia ➤ uczeń i wychowawca podpisują kontrakt (kredyt zaufania) ➤ uczeń pisemnie składa wyjaśnienia i zobowiązuje się do poprawy
5.	Brak pozytywnych rezultatów wcześniej podjętych działań wychowawczych, uczeń nadal opuszcza lekcje	<ul style="list-style-type: none"> • W przypadku naruszenia kontraktu odbywa się spotkanie: ucznia, rodzica/ opiekuna prawnego z Dyrektorem/Wicedyrektorem szkoły • wychowawca przygotowuje wniosek dotyczący skreślenia ucznia z listy uczniów • wychowawca zgłasza sytuację na najbliższym zebraniu rady pedagogicznej, na którym Dyrektor szkoły zasięga opinii grona w sprawie skreślenia ucznia z listy uczniów • na podstawie opinii rady pedagogicznej oraz własnych ustaleń, Dyrektor szkoły podejmuje decyzję w sprawie ucznia

7.Procedura postępowania podczas próby samobójczej lub samobójstwa ucznia:

Każdy pracownik Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Świeciu ma **kategoryczny obowiązek reakcji na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia**. W przypadku zaobserwowania lub podjęcia informacji, że uczeń planuje podjąć próbę samobójczą, każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia popełnienie samobójstwa przez ucznia wychowawca, pedagog szkolny oraz dyrektor podejmują niezwłocznie następujące zadania:

- Nie pozostawiają ucznia samego, próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce
- Informują o zaistniałej informacji i zagrożeniu rodziców
- Przekazują dziecko pod opiekę rodziców (prawnych opiekunów) lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia odpowiednim instytucjom (np. policji)

8. Procedura postępowania w przypadku śmierci samobójczej ucznia dokonanej na terenie szkoły.

1. Dyrektor Szkoły niezwłocznie kontaktuje się w sytuacji śmierci samobójczej dokonanej na terenie szkoły z:

- służbami medycznymi;

- rodzicami ucznia;
- policją, prokuraturą;
- organem nadzoru pedagogicznego;
- organem prowadzącym szkołę.

2. Dyrektor szkoły powiadamia rodziców o zdarzeniu. Organizuje i udziela pomocy służbom ratowniczym i policji w przypadku ich działań. Podejmuje decyzje o dalszej organizacji pracy szkoły w danym dniu. Organizuje wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla uczniów i nauczycie.

9. Procedura postępowania podczas ataku epilepsji u ucznia

- w razie napadu padaczki u ucznia należy:
- zachować spokój - napad mija po 2-3 minutach,
- zapewnić mu bezpieczne miejsce i spokój - gdy jest niespokojny, pobudzony - próbuj łagodnie go uspokajać,
- udzielić pierwszej pomocy:
- być przy nim w czasie napadu, pilnując, aby nie doznał obrażeń, gdy chory upadnie, należy delikatnie podtrzymać mu głowę, aby w czasie drgawek nie doszło do jej mechanicznych urazów, wezwać pielęgniarkę szkolną.
- poinformować dyrektora / wicedyrektora szkoły oraz rodzica.
- ułożyć go na boku w tzw. pozycji bezpiecznej - uniknie się wówczas zakrztuszenia lub zadławienia się chorego. Ślina i piana na ustach jest normalnym objawem napadu i powinna mieć drogę odpływu,
- poluzować mu kołnierzyk koszuli, rozpiąć guzik pod szyją,
- pamiętać, by nie przyciskać go mocno do podłoża,
- nie umieszczać żadnych przedmiotów w ustach chorego
- powiadomić pogotowie ratunkowe, gdy napad się przedłuża i trwa ponad 7 minut.

10. Procedura postępowania w razie omdlenia/ zasłabnięcia ucznia

- 1) W razie sytuacji lub powzięcia informacji przez nauczyciela o omdleniu / zasłabnięciu ucznia należy postępować następująco:**
- poinformować w każdy dostępny sposób Pracodawcę/Dyrektora lub inną osobę działającą w jego imieniu o zaistniałej sytuacji;
  - wezwać Pogotowie Ratunkowe i przystąpić do RKO (resuscytacji oddechowo – krążeniowej) w razie stwierdzenia braku oddechu lub zatrzymania akcji serca;

- udzielić pierwszej pomocy przed medycznej osobie omdlałej ,gdy są widoczne obawy urazów zewnętrznych lub zapobiegać uduszeniu gdy osoba omdlała wymiotuje;
- próbować nawiązać kontakt z omdlałym w celu uzyskania informacji o stanie samopoczucia lub ewentualnych przyczynach omdlenia;
- poinformować nauczyciela mającego zajęcia w miejscu najbliższym ,aby zabezpieczył mienie, a pozostała grupa uczniów przebywa pod jego nadzorem na czas tego zdarzenia;
- wezwać osobę wyznaczoną przez Pracodawcę do udzielenia pierwszej pomocy w celu podjęcia decyzji o dalszej akcji ratunkowej lub dalszego postępowania.

2) W razie sytuacji lub powzięcia informacji przez nauczyciela o omdleniu/ zasłabnięciu ucznia, który nie utracił świadomości lub ją odzyskał należy postępować następująco:

- upewnić się że nie ma urazów zewnętrznych spowodowanych omdleniem lub upadkiem podczas zasłabnięcia;
- próbować nawiązać kontakt z omdlałym w celu uzyskania informacji o stanie samopoczucia lub ewentualnych przyczynach omdlenia;
- wyprowadzić omdlałą osobę na zewnątrz budynku gdy może się przemieszczać samodzielnie lub zapewnić dostęp świeżego powietrza;
- wyznaczyć uczniów do pomocy w przemieszczeniu się osoby omdlałej, gdy takowa ma trudności z zachowaniem równowagi lub samodzielnego przemieszczenia;
- zapewnić miejsce siedzące osobie powietrza;
- dbać o dostęp świeżego powietrza;
- zapobiegać zbiegowisku i wpływać na kształtowanie właściwych postaw przez pozostałych uczniów;
- przenieść osobę omdlałą ,której powróciła świadomość do gabinetu pielęgniarki szkolnej w celu udzielenia kwalifikacyjnej pomocy medycznej lub decyzji o dalszym postępowaniu;
- powiadomić w każdy dostępny sposób rodziców o sytuacji i przebywać z osobą poszkodowaną w celu monitorowania stanu samopoczucia, chyba że osoba omdlała została przemieszczona do pielęgniarki szkolnej;
- zapewnić opiekę osobie omdlałej, do czasu odbioru przez rodziców;

3) Uwagi dodatkowe:

- nie wolno używać prywatnych środków transportu do przywożenia osoby omdlałej, w razie nietypowych sytuacji zagrożenia życia decyzję o użyciu prywatnego środka transportu dla osoby omdlałej podejmuje Pracodawca/ Dyrektor;
- przekazanie opieki nad omdlałym dokonuje się tylko na ręce rodzica, prawnego opiekuna lub osoby przez niego wyznaczonej;
- decyzję o zawiezieniu osoby omdlałej do lekarza lub placówki medycznej dokonuje wyłącznie rodzic;
- nie wolno dopuścić do dalszego uczestnictwa w lekcjach osobie omdlałej , w razie gdy wydaje się że stan jej samopoczucia wrócił do normy;

- należy porozumieć się i wyznaczyć osobę która się postępowaniem zajmuje, pozostałe osoby powracają jak najszybciej do dalszego pełnienia swoich obowiązków ;
- należy zadbać o przekazanie jak największej ilości informacji dla rodzica o powstałym zdarzeniu;
- osoba omdlała wyczekuje na rodzica jedynie w gabinecie pielęgniarki, chyba że nie może się przemieszczać wyczekuje w miejscu zdarzenia;
- nie wolno podawać osobie omdlałej żadnych medykamentów ,środków przeciwbólowych itp.;
- należy zadbać o godność osobistą osoby omdlałej;
- należy zadbać o rzeczy osobiste osoby omdlałej;
- nie wolno pozostawiać pozostałych uczniów bez nadzoru;
- należy spowodować aby każdy uczeń chcący wyjść z klasy podał powód wyjścia ,oraz określił wyraźnie czy wyjście do toalety jest związane z potrzebą fizjologiczną, czy też ze złym samopoczuciem.

13. Procedura reagowania na cyberprzemoc:

Proponowana poniżej procedura zawiera zasady postępowania pracowników szkoły w sytuacji ujawnienia cyberprzemocy. Określa jak i kiedy nauczyciele (dyrektor szkoły) powinni reagować wobec ofiar, sprawców i świadków oraz w jaki sposób współpracować z rodzicami tych uczniów.

I. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy

Informacja o tym, że w szkole miała miejsce cyberprzemoc, może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice lub inni uczniowie - świadkowie zdarzenia nauczyciele. Procedury postępowania przyjęte w niektórych szkołach dopuszczają anonimowe zawiadomienie o aktach przemocy na terenie szkoły, w tym także faktu cyberprzemocy, np. proponując uczniom korzystanie ze „skrzynki zaufania”, do której mogą oni wrzucać anonimowe informacje dotyczące przypadków przemocy.

Warunkiem powodzenia tego typu metod jest dobre zaplanowanie, przeprowadzenie działań przygotowawczych (uzyskanie akceptacji uczniów, uczulenie ich, że fałszywe informacje to również forma przemocy itd.), a następnie konsekwentne reagowanie na zgłaszane problemy. W przeciwnym razie istnieje ryzyko potraktowania „skrzynki” jako okazji do dobrej, choć mało wybrednej zabawy, polegającej na wrzucaniu donosów i inwektyw pod adresem uczniów i nauczycieli. Niezależnie od tego, kto zgłasza przypadek cyberprzemocy, procedura interwencyjna powinna obejmować:

- udzielenie wsparcia ofierze przemocy;
- zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia;
- wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą postawy ucznia.

II. Ustalenie okoliczności zdarzenia

Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.

1. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel niebędący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.
2. Pedagog szkolny i dyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
3. Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
4. Warto zadbać o udział nauczyciela informatyki w procedurze interwencyjnej, szczególnie na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy.

III. Zabezpieczenie dowodów

1. Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
2. Takie zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor i pedagog szkolny, rodzice, a wreszcie policją jeśli doszło do złamania prawa.
3. Na etapie zabezpieczania dowodów cyberprzemocy i identyfikacji sprawcy warto korzystać z pomocy nauczyciela informatyki.

Jak możesz zarejestrować dowody cyberprzemocy?

Telefon komórkowy Nie kasuj wiadomości.

Zapisuj wszystkie zarówno tekstowe, jak i nagrane na pocztę głosową w pamięci telefonu.

- Komunikatory

Niektóre serwisy pozwalają na zapisywanie rozmów. Możesz również np. skopiować rozmowę, wkleić do dokumentu Word (lub innego edytora tekstu), za-pisać i wydrukować.

- Strony serwisów społecznościowych, WWW

Aby zachować kopię materiału, który widzisz na ekranie, wciśnij jednocześnie klawisze Control i Print Screen, a następnie wykonaj operację „Wklej” w dokumencie Word.

- Czat

Podobnie jak w przypadku stron www, jeśli chcesz zachować kopię materiału, który widzisz na ekranie, wcisnij klawisze Control i Print Screen, a następnie wykonaj operację „Wklej” w dokumencie Word. Możesz też po prostu wydrukować interesującą cię stronę.

•E-mail

Wydrukuj wiadomość, prześlij ją do nauczyciela lub pedagoga, który zajmuje się ustaleniem okoliczności zajścia. Zachowanie całości wiadomości, a nie tylko samego tekstu jest bardziej pomocne, ponieważ zawiera informacje o jej pochodzeniu.

IV. Identyfikacja sprawcy

Młodzi ludzie często mają złudne przekonanie, iż nowe technologie zapewniają im pełną anonimowość. Jak przekonują specjaliści, istnieje wiele sposobów identyfikacji źródła Cyberprzemocy. Osoby zajmujące się ustalaniem okoliczności zajścia powinny mieć jednak świadomość, iż znalezienie miejsca pochodzenia materiału nie zawsze oznacza odnalezienie osoby, która jest za zdarzenie odpowiedzialna.

1. Wielu sprawców cyberprzemocy posługuje się „skradzioną tożsamością”, wykorzystując telefony innych uczniów, profile w serwisach społecznościowych, ich konta pocztowe itp. do wysyłania wiadomości bądź zamieszczania krzywdzących materiałów. Trudności z wykryciem „cyberagresora” mogą pojawić się również w sytuacji, gdy materiał przesyłany jest między telefonami komórkowymi drogą bezprzewodową lub wiadomości tekstowe na telefon wysyłane są z bramki internetowej. 2. Jak pokazuje praktyka, w większości przypadków identyfikacja agresora nie jest zbyt trudna. Ofiary cyberprzemocy często potrafią wskazać sprawcę, którym najczęściej okazuje się być kolega ze szkoły, bądź przynajmniej mają przypuszczenie, kto może nim być.

Co może pomóc w identyfikacji sprawcy?

1. *Świadkowie* - inni uczniowie odwiedzający „obraźliwe” strony mogą posiadać informacje na temat ich autora, mogą też zidentyfikować numer telefonu komórkowego sprawcy, jeśli nie jest on zastrzeżony.
2. *Kontakt z dostawcą usługi internetowej* - może on nie tylko zablokować konto agresora lub usunąć szkodliwe treści, ale także podać dane sprawcy cyberprzemocy. Dane takie nie mogą być jednak udostępniane osobom prywatnym. Aby je pozyskać, konieczny jest kontakt z policją.
3. *Kontakt z operatorem sieci komórkowej w przypadku, gdy numer telefonu sprawcy jest zastrzeżony* - może on podjąć kroki w kierunku ustalenia sprawcy, jeśli otrzyma dane o dacie i godzinie rozmowy. Również w tym przypadku operator może udostępnić te dane tylko Policji.
  2. Gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną
  3. W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się, ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z Policją.

V. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem

szkoły, pedagog szkolny pełniący w szkole rolę koordynatora działań wychowawczych wobec uczniów wymagających szczególnej uwagi powinien podjąć dalsze działania.

1. Rozmowa z uczniem-sprawcą przemocy o jego zachowaniu

- celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej;
- sprawca powinien otrzymać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy;
- należy omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
- sprawca powinien zostać zobowiązany do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów;
- ważnym elementem rozmowy jest też określenie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy;
- jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy;
- nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.

2. Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka:

- rodzice sprawcy powinni zostać poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka;
- w miarę możliwości należy starać się pozyskać rodziców do współpracy i ustalić jej zasady;
- warto wspólnie z rodzicami opracować projekt **kontraktu** dla dziecka, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.

3. Objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną:

- praca ze sprawcą powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu konsekwencji swojego zachowania, w zmianie postawy i postępowania ucznia, w tym sposobu korzystania z nowych technologii;
- jeśli szkoła posiada odpowiednie warunki, pomoc psychologiczna może być udzielona sprawcy na terenie szkoły;
- w uzasadnionym przypadku można w toku interwencji zaproponować uczniowi (za zgodą rodziców) skierowanie do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.

VI. Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy.

1. Cyberprzemoc powinna podlegać sankcjom określonym w wewnętrznych przepisach szkoły. Szkoła może tu stosować konsekwencje przewidziane dla sytuacji „tradycyjnej” przemocy. Warto jednak rozszerzyć repertuar dostępnych środków, np. o czasowy zakaz korzystania ze szkolnej pracowni komputerowej w czasie wolnym i przynoszenia do szkoły akcesoriów elektronicznych (PSP, mp3) itp.
2. Należy pamiętać, iż celem sankcji wobec sprawcy jest:
  - zatrzymanie przemocy i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi;
  - wzbudzenie refleksji na temat swojego zachowania, zrozumienie krzywdy, jaką spowodował, i powstrzymanie przed podobnym zachowaniem w przyszłości; pokazanie społeczności szkolnej, że cyberprzemoc nie będzie tolerowana i że szkoła jest w a nie efektywnie zareagować w tego rodzaju sytuacji.

3. Podejmując decyzję o rodzaju kary, należy wziąć pod uwagę:

rozmiar i rangę szkody - czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na otarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznaje ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z sieci itp.;

czas trwania prześladowania - czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;

świadomość popełnianego czynu - czy działanie było zaplanowane, a sprawca był wiadomy, że wyrządza krzywdę koledze (niektóre akty cyberprzemocy popełniane są nieświadomie lub z niewielką świadomością konsekwencji), jak wiele wysiłku włożył w krycie swojej tożsamości itp.;

motywację sprawcy - należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doświadczone prześladowanie; rodzaj rozpowszechnianego materiału.

II. Działania wobec ofiary cyberprzemocy.

I. Wsparcie psychiczne

Podobnie jak w przypadku innych form przemocy, ofiara cyberprzemocy potrzebuje pomocy i emocjonalnego wsparcia ze strony dorosłych. Musi także wiedzieć, że szkoła podejmie odpowiednie kroki w celu rozwiązania problemu.

Podczas rozmowy z uczniem - ofiara cyberprzemocy:

Zapewnij go, że dobrze zrobił, mówiąc Ci o tym, co się stało.

Powiedz, że widzisz i rozumiesz, że jest mu trudno ujawnić to, co go spotkało.

Powiedz mu, że nikt nie ma prawa tak się zachowywać wobec niego.

Zapewnij go, że szkoła nie toleruje żadnej formy przemocy i że postarasz się mu pomóc, uruchamiając odpowiednie procedury interwencyjne.

Bądź uważny na pozawerbalne przejawy uczuć dziecka - zażenowanie, skrępowanie, wstyd, lęk, przerażenie, smutek, poczucie winy.

2. Porada

Uczeń będący ofiarą cyberprzemocy powinien otrzymać poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.

Poradz uczniowi, aby:

Nie utrzymywał kontaktu ze sprawcą nie odpowiadał na maile, telefony itp.

- Nie kasował dowodów: e-maili, sms-ów, mms-ów, zdjęć, filmów i przedstawił je Tobie lub innej osobie dorosłej
- Zastanowił się nad zmianą swoich danych kontaktowych w komunikatorach, zmianą adresu e-mail, numeru telefonu komórkowego itp.
- Jeśli korzysta z komunikatora, to ustawił go tak, żeby nikt spoza listy kontaktów nie mógł się z nim połączyć.

I. Monitoring

- Po zakończeniu interwencji warto monitorować sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
- Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy powinni być poinformowani o problemie i otrzymać wsparcie i pomoc ze strony szkoły. W rozmowie z nimi pedagog lub wychowawca przedstawiają kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, a także, jeśli to wskazane, zaproponować rodzicom i dziecku pomoc specjalisty (psychologa, pedagoga).

VIII. Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie

Profesjonalną opieką należy otoczyć także świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia. Osoby podejmujące działania interwencyjne muszą mieć świadomość skutków, jakie działania te niosą nie tylko dla ofiar, ale i świadków zdarzeń. 1. Ważne jest, by w wyniku interwencji nie narazić ich na zemstę i groźby ze strony sprawcy. Osoba, której uczeń zaufał, informując o jakimkolwiek akcie przemocy, a więc także cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.

Postępowanie interwencyjne wymaga od wyjaśniającego sprawę dyskrecji i poufnego postępowania. Występowaniu w roli świadka często towarzyszą dramatyczne przeżycia - uczniowie boją się, że sami również mogą stać się obiektem prześladowań, obawiają się etykiety „donosiciela”. Pedagog powinien wzbudzić swoim zachowaniem zaufanie i poczucie bezpieczeństwa u takiego ucznia oraz wykazać dla niego zrozumienie i empatię.³ Niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą jako metody wyjaśniania sprawy, czy ostentacyjne wywoływanie go z lekcji celem złożenia zeznań, ze względu na bezpieczeństwo i nie narażanie go na odwet ze strony agresora. Nie zadbanie o tego rodzaju podstawowe zasady bezpieczeństwa może sprawić, że następnym razem uczeń nie podejmie działań na rzecz obrony słabszych i pokrzywdzonych i nie zgłosi zagrażającego zdarzenia.

Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przemocy wśród Dzieci i Młodzieży, który zawiera między innymi moduł **Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z Policją ...**, w którym przybliżone zostały zadania szkoły w tym zakresie i możliwości jej współpracy z policją, gdy uczeń przejawia zachowania świadczące o demoralizacji bądź popełnia czyn karalny.

Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, pro-pozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.) powinny zostać bezwzględnie zgłoszone na policję. Zgłoszenia dokonuje dyrektor szkoły. W placówkach oświatowych wyznaczeni

zostali koordynatorzy ds. bezpieczeństwa, którzy integrują działania wszystkich podmiotów szkolnych i współpracują również, obok dyrektora placówki, z Policją (Uchwała Rady Ministrów nr 186/2006 w sprawie działalności administracji rządowej przeciwko przemocy w szkołach i placówkach).

Pracownicy szkoły wyznaczeni do współpracy z policją, specjaliści ds. nieletnich oraz dzielnicowi powinni wspólnie ustalić wzajemnie zasady kontaktu, by móc na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem uczniów.

W ramach ogólnej współpracy szkoły z policją mogą być organizowane:

- spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, dyrektora szkoły z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich dotyczące zagrożeń cyberprzemocą w środowisku lokalnym;
- spotkania młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, na temat zasad bezpieczeństwa oraz sposobów unikania zagrożeń związanych z cyberprzemocą;
- wspólny udział (szkoły i policji) w lokalnych programach profilaktycznych, związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem przemocy/cyberprzemocy i przestępczości nieletnich.

Obecność Policji w szkole

Policja powinna być wzywana do szkoły w sytuacji, gdy ujawnione zostanie naruszenie prawa. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia policję należy wezwać natychmiast. Warto także zaprosić policjanta - specjalistę ds. nieletnich, gdy wyczerpane zostaną środki wychowawcze możliwe do zastosowania przez szkołę. Policja udziela pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych problemów, mogących mieć podłoże przestępcze. Każda wizyta policjanta w szkole dotycząca uczniów powinna być wcześniej za-sygnalizowana dyrektorowi lub uzgodniona z innym pracownikiem szkoły (koordynatorem ds. bezpieczeństwa).